

לשוויון בצדק שייד גם השוויון בהטלת מסים. שוויון זה אינו תלוי בשוויונם של הנכסים אלא בשוויון החוב שחב כל אדם למדינה על הגנתו. אין די בכך שיעמול אדם למחייתו, אלא עליו גם להילחם (אם מתעורר הצורך בכך) למען יובטח עמלו. עליהם לעשות כפי שעשו היהודים בשובם מגלות בבל, כאשר חזרו על מנת לבנות מחדש את בית המקדש: "באחת ידו עֲשֶׂה במלאכה, ואחת מְחַזְקֵת הַשֵּׁלַח" [נחמיה ד:יא] – או לשכור אחרים כדי שיילחמו למענם. שהרי המסים שמטיל הכוח הריבוני על העם אינם אלא השכר המגיע לאלה המחזיקים את חרב הציבור כדי להגן על אנשים פרטיים העוסקים במשלחי ידם ובמקצועותיהם השונים. מאחר שטובת ההנאה שמפיק מכך כל אחד היא האפשרות ליהנות מן החיים, שיקרים הם לעני ולעשיר במידה שווה, הנה החוב שאדם עני חב למגנים על חייו הוא כמו זה שחב האדם העשיר בעד הגנת חייו שלו. אלא שקיימת אפשרות שהעשירים, שלהם שירותם של העניים, יהיו בעלי חוב לא רק בעד עצמם כי אם גם בעד גופם של הרבה אחרים. אם מביאים זאת בחשבון, יוצא שהשוויון בהטלת מסים עניינו שוויון הצריכה ולא שוויון הנכסים של האישים הצורכים אותם. כי מה טעם שאדם, שעמל הרבה ומתוך שהוא חס על פרי עמלו הוא גם צורך מעט, יוטל עליו מס גבוה יותר מאשר על אדם

שחי חיים של עצלות, מרוויח מעט ומוציא כל מה שהוא מרוויח? כי האחד
 הדי אינו מקבל מן המדינה יותר הסות משמקבל האחר? אבל כאשר המסים
 מוטלים על הדברים שאנשים צורכים אותם כל אדם משלם בשווה בעד
 מה שהוא משתמש בו; וגם אין המדינה נעשקת בגלל הבזבוז המתירני של
 אנשים פרטיים.

ומאחר שמכוח מקרה שאין מנוס ממנו אנשים רבים מאבדים את
 היכולת לקיים את עצמם בעמלם, אין ראוי לעזוב אותם לצדקה של אישים
 פרטיים, אלא יש לדאוג להם (ככל שדורש זאת הכרח הטבע), באמצעות
 חוקי המדינה. מפני שכמו שקשיות לב היא בכל אדם לזנוח תשושי כוח,
 כך הוא גם מצד ריבון המדינה אם יחשוף אותם לסיכון של צדקה חסרת
 דאות מעין זו.

צדקה ציבורית

אך לא כך הדין לגבי החזקים בגופם: הללו יש להכריחם לעבוד,
 וכדי להסיר את האמתלה שאין תעסוקה מצויה, ראוי הוא שיהיו חוקים
 כאלה שיעודדו כל מיני אומנויות, כגון שיט, הקלאות, דיג ומיני חרושת
 המעשה הדורשים עמל. ובאשר המון העניים, שעם זאת הם גם אנשים
 חזקים, מתרבה, יש לשתלם בארצות שאינן מאוכלסות דייך. ושם, בכל זאת,
 אל להם להשמיד את התושבים הללו שימצאו שם, אלא עליהם לאלצם
 להצטופף יותר, לא לשוטט על פני שטחים נרחבים כדי לחטוף מכל הבא
 ליד אלא לחזור על כל חלקת אדמה קטנה באומנות ובעמל, שתניב את
 מחייתם למועד. וכאשר יהיה העולם כולו רווי אוכלוסין תהיה המלחמה
 התרופה האחרונה לכלל: זו דואגת לכל אדם – אם על ידי ניצחון ואם על
 ידי מיתה.

מניעתה של
 בסלה

חוסים טוריה